

Federal Anayasa Mahkemesi

Karar Tarihi: 1.6.2022

Sayısı: 1 BvR 2888/20

Et endüstrisinde dış kaynak kullanım yasağı ile ilgili düzenleme hakkında Anayasa ihlali başvurusu.

Özü:

Federal Anayasa Mahkemesi, şarküteri ürünleri üreten bir işletme ile çok sayıda Ödünç Çalışma Bürosunun, anayasa ihlali konusundaki başvurusunu reddetmiştir. Davacılar, et endüstrisinde, eser sözleşmesi veya ödünç çalışma modeli kapsamında personel istihdam edilemeyeceğine ilişkin düzenlemenin, anayasaya aykırı olduğunu ifade etmektedirler. Davacılar söz konusu düzenlemeyle mesleklerini icra etmeleri konusundaki temel haklarının ihlal edildiğini, ayrıca davacı işletmenin diğer sektörlerden farklı olarak yasal bir dayanağı olmayan ayrımcılığa tabi tutulduklarını iddia etmektedir. Anayasanın ihlal edildiği gerekçesi ile yapılan başvuru, kanunda aranan şartları taşımamakta olduğundan, başvurunun reddine karar verilmiştir.

Olay:

Et Endüstrisinde İşçilerin Haklarının Korunması Hakkında Kanunun 6.maddesinin 2.fıkrası hükmü ile yasa koyucu, et endüstrisinde faaliyet gösteren işletmelerde 1.1.2021 tarihinden itibaren, mezbaha, et parçalama ve etin işlenmesi işlemlerinin bağımsız çalışanlar tarafından, diğer bir ifadeyle eser sözleşmesi kapsamında istihdam edilen işçiler aracılığıyla yerine getirilmesini yasaklamıştır. Belirtilen işlerin “dış kaynak kullanım yasağı” nedeniyle ancak işletme tarafından istihdam edilen işçiler tarafından ifa edilmesi mümkündür. Bunun ile birlikte yine 1.1.2021 tarihinden itibaren et endüstrisinde ödünç çalışma modeli kapsamında istihdam edilecek olan işçi sayısında kısıtlamaya gidilerek 1.4.2021 tarihinden itibaren tümünden yasaklanmıştır. Hükmün ihlali halinde idari para cezasının uygulanması söz konusudur.

İlgili düzenleme aleyhine, şarküteri ürünleri üreten bir işletme ile mezbaha, et parçalama ve et işleme birimlerine farklı sayılarda ödünç işçi veren çok sayıda Ödünç Çalışma Bürosu, Anayasa ihlali başvurusunda bulunmuşlardır. İddialarına göre getirilen düzenleme ile Anayasa'nın 12.maddesinin 3.fıkrası ile teminat altına alınmış olan mesleği serbestçe ifa etme hakları, ihlal edilmektedir. Bunun ile birlikte

* Prof. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

davacı işletme bu düzenlemenin aynı zamanda, diğer sektörler ile karşılaştırıldığında kendileri için ayrımcılık oluşturduğunu iddia etmektedir.

Anayasa Mahkemesi davanın reddi yönünde karar vermiştir.

Gerekeç:

Anayasanın ihlal edildiği yönündeki başvuruların reddi yönünde karar verilmiştir, çünkü ilgili başvurular kanunda aranan koşulları sağlamaktadır. Anayasa'nın ihlal edildiği yönündeki başvurusunun geçerli olabilmesi için, ihlalin Anayasa Mahkemesi Kanununun 23.maddesinin 1.fıkrasının 2.bendi hükmünde belirtildiği kapsamda nasıl gerçekleştiği doğrudan ve bireysel olarak nasıl etkilenildiğin ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır.

Dava konusu olayda bu koşul sağlanmamıştır. Davacılar, dava konusu olan hükümlerden doğrudan ve müşterileri ile olan ilişkiler kapsamında bireysel olarak etki görmeleri halinde ancak bu durum ortaya çıkmaktadır. Bu konu ise ihtisas mahkemeleri tarafından karara bağlanmadığı gibi aynı zamanda da dava konusu olayda ortaya da konmuş durumda değildir. Bu bağlamda karara varabilmek için, kesin verilere dayalı olarak, iş süreleri ve işletmenin organizasyon yapısı ve işletmenin faaliyet amacı kapsamında her bir işletme için ayrı ayrı veya Ödünç Çalışma Bürosunun müşterisi olarak konunun ele alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda şarküteri ürünleri üreten işletmenin istihdam etmiş olduğu işçi sayısı ve de bu bağlamda ödünç çalıştırdığı işçi sayısını belirtmesi yeterli değildir. Yine bu bağlamda tüm şarküteri ürünlerini bu kapsamda üretmekte oldukları yönündeki ifade, muğlak kalmaktadır. Daha detaylı verilerin sunulması imkanlar ölçütünde mümkün görünmektedir.

Aynı durum Ödünç Çalışma Büroları içinde söz konusudur. Bu bürolar, işçileri ödünç verdikleri işyerleri ile ilgili ne oranda dış kaynak kullandıkları konusunda bilgi sahibi değildir. Ancak bağitlanan sözleşmeler kapsamında hangi düzeyde bilgi sahibi oldukları konusunda da bir açıklık bulunmadığı gibi, hangi gerekçelere dayalı olarak verilere ulaşamadıkları konusunda da bilgi sunulmamıştır. Ödünç Çalışma Büroları, başvurularını tahmini verilere dayandırmaktadırlar. Bu kapsamda ortaya konan ifadeler ve iddialar yetersiz kalmaktadır.

Bunun ile birlikte, Et Endüstrisinde İşçilerin Haklarının Korunması Hakkında Kanununun 6.maddesinin 2.fıkrası hükmü, ancak azami 49 işçinin istihdam edilmediği işletmelerde uygulanması söz konusudur. Dava konusu olayda bu hükümden tüm davacı Ödünç Büroların etkilenip etkilenmediği açık değildir.

Federal İş Mahkemesi

Karar Tarihi: 20.7.2022

Sayı: 10-AZR 41/22

Tıbbi maske kullanımı, toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre ödenen “işin zorlaşması” nedeniyle ek tazminata hak kazandırmaz.

Özü:

İşçinin, işverenin talimatı doğrultusunda, korona tedbirleri kapsamında maske kullanması işçiye, Bina Temizliği Alanında Çalışan İşçilere yönelik olarak bağitlanmış olan Çerçeve Toplu İş Sözleşmesinin 10.maddesinin 1.fıkrası hükmü uyarınca, işin zorlaşması nedeniyle ek tazminat talep etme hakkını tanımaz.

Olay:

Davacı, davalı işverenin yanında bina temizlik görevlisi olarak istihdam edilmektedir. Bina temizliğinde çalışan işçiler ile ilgili bağitlanmış olan çerçeve toplu iş sözleşmesinin davacının istihdam edildiği işyerine de teşmil edilmiş olması nedeniyle, toplu iş sözleşmesinde belirlenmiş olan çalışma koşullarının uygulanması söz konusudur. Davacı, davalının talebi doğrultusunda işini ifa ederken Ağustos 2022 ile Mayıs 2021 tarihleri arasında, korona tedbirleri kapsamında tıbbi maske kullanmıştır. Bu nedenle işverenden, 31.10.2019 tarihinde bağitlanmış olan Çerçeve Toplu İş Sözleşmesinin 10.maddesinin 1.fıkrası ile hüküm altına alınmış olan, çalışma koşullarının zorlaşması halinde saat ücretinin %10 oranında artırılarak ödenmesini talep etmiştir.

Davacı aynı zamanda, maskeyi kullanmak zorunda kalıyor olmasının, işin ifasını zorlaştırmakta olduğunu ve bu nedenle söz konusu tazminata hak kazandığını iddia etmiştir. Bunun ile birlikte işin ifası sırasında tıbbi bir maskenin kullanılmasının, işçinin sağlığının korunmasına yönelik olarak kişisel bir tedbir olarak değerlendirilmesi gerektiği ve de aynı zamanda bu yol ile bulaş riskinin minimize edildiğini ifade etmiştir.

İş Mahkemesi ve Eyalet İş Mahkemesi davanın reddine karar vermiş, temyiz yolunu açık bırakmıştır. Federal İş Mahkemesi davanın reddi yönünde karar vermiştir.

Gerekçe:

Tıbbi maske, Çerçeve Toplu İş Sözleşmesinin 10.maddesinin 1.fıkrası hükmü uyarınca solunum maskesi olarak değerlendirilemez. Söz konusu toplu iş sözleşmesindeki hüküm, İş Güvenliği Kanunundaki ilgili düzenlemeye dayanmaktadır. Bu kapsamda, solunum maskeleri altında salt, bireysel güvenliği sağlayan ve bireysel koruyucu elbiselerin bir parçasını oluşturan maskeler

anlaşılmaktadır. Bu bakımdan tıbbi maskeler bu tanımın dışında kalmaktadır. Tıbbi maskeler, başkaları tarafından gelecek olan bir riski engellemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultunda iş güvenliği hukuku bağlamında işçinin korunmasına yönelik olarak bir işlevi yerine getirmemektedirler. Bu nedenle bağlanmış olan Çerçeve Toplu İş Sözleşmesinde ön görülmüş olan, işin zorlaşması halinde işçiye ek bir tazminatın ödenmesine ilişkin hükümden, davacının yaralanması söz konusu değildir.

Niedersachsen-Bremen Eyalet Sosyal Mahkemesi

Karar Tarihi: 24.8.2022

Sayısı: L 8 SO 56/22 B ER

Sosyal yardım alanlar dava yoluyla enflasyon farkı talep edemezler.

Özü:

Geçimin sağlanmasına ilişkin mahkeme kararı ile enflasyon farkının ödenmesine yönelik bir talep hakkına ilişkin yasal bir dayanak bulunmamaktadır.

Olay:

Dava konusu olayda, davacı yaşlılık aylığının yanında aynı zamanda temel geçim ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için sosyal yardım almaktadır. Barınma ve yakacak yardımının yanında ayrıca 449,--Euro sosyal yardım almaktadır.

Davacı, açmış olduğu davası ile sosyal yardım miktarının 620,-- Euro'ya çıkartılmasını talep etmiş, davasının gerekçesini de anormal düzeyde artmış olan enflasyon oranına dayandırmıştır. Özellikle gıda ürünlerinde yaşanan aşırı artışlarını insan onuruna yaraşır bir biçimde hayatı idame ettirmesine imkan tanımamakta olduğunu beyan etmiştir. Yasa koyucu tarafından şimdiye kadar uyulamaya alınan tedbirlerin yetersiz kaldığını, ortaya çıkan farkın ancak sosyal yardım miktarının yükseltilmesi yoluyla giderilmesinin mümkün olduğunu iddia etmiştir.

Eyalet Sosyal Mahkemesi, davanın reddi yönünde karar vermiştir.

Gerekçe:

Mahkemelere tanınmış olan yetki kapsamında, kanunların dışında belirlenmiş bir miktara ilişkin hüküm tesis etmesi olanağı bulunmamaktadır. Bu bağlamda yasal bir dayanak bulunmamaktadır. Geçimin sağlanmasına ilişkin edimlere yönelik düzenlemelerin yapılması yasa koyucunun yetkisi dahilindedir. İhtisas Mahkemelerin, Anayasal haklar kapsamında daha yüksek bir sosyal yardımı belirleme konusunda yetkileri bulunmamaktadır.

Düsseldorf İdare Mahkemesi

Karar Tarihi: 13.7.2022

Sayısı: 2 L 490/22

Okulda, korona tedbirlerine uymayan Öğretmenin işine son verilebilir.

Özü:

Düsseldorf'da bir ilkokulda çalışan, ancak Korona Pandemisinin etkilerinin azaltılmasına yönelik olarak alınan çeşitli tedbirlere uygun hareket etmeyen, bir öğretmenin iş ilişkisinin sonlandırılması hukuka uygundur.

Olay:

İdare Mahkemesi, davacının Nordreihn Westfahlen Eyaleti aleyhine açmış olduğu davasının reddine karar vermiştir. Bu karar aleyhine Eyalet İdare Mahkemesine temyiz yolu açık bırakılmıştır

Gerekçe:

Davacı öğretmen, korona tedbirlerin yürürlükte olduğu dönemde, sınıfında hafta da iki defa olmak üzere topluca test yaptırma yükümlülüğünü bilinçli olarak birden fazla kez tekrar etmek suretiyle ihlal etmiştir. Davacı, testlerde kullanılan test çubukları yerine, piyasada satılan pamuklu çubukları sınıfında öğrencilerine dağıtmış, bunları sonradan kendi ifadesine göre test çubukları ile temas ettirmiştir.

Bunun ile birlikte, okul içerisinde kullanmak zorunda olduğu tıbbi maskesini kullanmamış olduğuna ilişkin ciddi şüpheler bulunduğu gibi, öğrencilerinde maske kullanma zorunluluğunu yeterince denetlememiştir. Okul yönetimin ikazlarına rağmen davacının, davranışını değiştirmemiş olduğu tespit edilmiştir. Bu davranışları nedeniyle davacının, okul akışını tehlikeye düşürdüğü sabit olmuştur. Pişmanlık duymadığı tavırlarından dolayı, davacı ne bugün nede gelecekte idareden gelen talimatlara; bunları hukuka uygun görmediği veya anlamsız olarak değerlendirdiği sürece, uymayacağını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin ve meslektaşlarının sağlığının korunması amacıyla ve de aynı zamanda öğretmenlik mesleğinin saygınlığının korunmasına yönelik olarak, iş ilişkisinin sonlandırılması hukuka uygun bir karardır.